

Program 2006 - 2010

Szerző ZD Online webmester
2008.04.01.
Frissítve 2008.04.01.

ÉLHETŐ ORSZÁGÉRT - ÉLHETŐ JÖVŐNKÉRT

A ZÖLD DEMOKRATÁK SZÖVETSÉGÉNEK VÁLASZTÁSI PROGRAMJA 2006

Tervezet(az előző program fejezeteinek és a mostaninak összehasonlító elemzése)

ÁLTALÁNOS ELVEK

A Zöld Demokraták Szövetsége (ZD) politikai párt, az Európai Zöldpártok Föderációjának magyarországi tagja. A párt célja, hogy meghonosítsa és hitelesen képviselje Magyarországon a nemzetközi zöldmozgalom eszmeiségét, bevezesse a politikai gondolkodás és politikai kommunikáció új stílusát. A ZD vallja, hogy a jövő biztonsága és generációi érdekében már napjainkban tenni kell. Tenni egy élhető világ, ország, egy természettel harmonikus kapcsolatban élő társadalom érdekében. Nem élhetjük fel önző módon gyermekeink és unokáink javait, nem vehetjük el tőlük a boldogulás lehetőségét.

Ezért új alapú politikára van szükség, amelynek érvényesítésére elengedhetetlen szükség van a magyar politikai rendszer átalakításában. A ZD az a párt, mely szakítani akar az eddigi politikai gyakorlattal, mely a tekintélyelvűségen és a haszonszerzésen alapult, a társadalom érdekeit alárendeli az állam és a hatalom érdekeinek. A jelenlegi politikai elit rég megtagadta a rendszerváltás ígéreteit, elárulta a szolgáltató állam, az egyetemes emberi jogok, a társadalmi szolidaritás, az ökológiai szemlélet, a kisebbségek és civilvilág ügyét. Az elmúlt 14 év alatt sikerült megteremteni az állam és eltartója, az adófizető állampolgár közötti tökéletes bizalmatlanságot. A ZD feltett szándéka, hogy visszatérjen a morálisan elfogadott politizáláshoz. A párt tagjai vallják, hogy a természeti környezet és az emberi méltóság védelme nem lehet politikai alku és kompromisszum tárgya, a két ügy egymástól elválaszthatatlan: a gazdaságot, politikát, ideológiát, jogalkotást, hatalomgyakorlást csak és kizárólag ennek a két szempontnak kell alárendelni, mint ahogy nem létezhet állam- vagy pártérdek, mely felette állna ennek a két alapvető elvnek. A többi európai zöldpárt elveivel azonosuló ZD másik alapvető feladata, az emberi és állampolgári méltóság védelme Magyarországon. A ZD célja, hogy a mindenkori hatalom ne átalakítani, hanem szolgálni akarja a társadalmat. Pártunk tagjai kiállnak az emberi jogok egyetemes nyilatkozatában foglalt alapelvek betartatása mellett, támogatják és védik a kisebb közösségek (helyi, etnikai, szexuális, vallási, kulturális, egészségileg sérült) érdekeit a hatalommal és gazdasági érdekszövetségekkel szemben. Mindezt annak reményében tesszük, hogy a környezeti értékek iránti elkötelezettség, a tolerancia és szolidaritás eszméi előbb-utóbb Magyarországon is magától értetődő állampolgári reflexszé, társadalmi normává válnak.

A természeti értékek és a kis közösségek védelme - az általános hiedelemmel ellentétben - nem jelenti azt, hogy a zöldek a fejlődés ellenségei. Ez azért sem lehetséges, mert a környezeti ártalmak felszámolása, az élővilág védelme csakis egy mindent átfogó rendszerben valósítható meg. A ZD pozitív jelenségnek tekinti a globalizáció érdekérvényesítő képességének növekedését, a lehetőségek egyetemessé tágulását, de fellép a globalizáció minden olyan mellékhatása ellen, mely a gazdasági versenyben nyertesek további gazdagodásához és a leszakadók végleges elszegényedéséhez vezet.

A ZD az európai zöldmozgalommal egyetértésben vallja, hogy a világ biztonságát csak egy a demokratikus elvek alapján felépített rendszer garantálhatja, melynek feltétel nélkül el kell fogadnia az ENSZ és intézményei irányítását. Az európai integrációt országunk egyetlen lehetséges alternatívájának tekintjük, azonban - az eddigi gyakorlattal ellentétben - megköveteljük, hogy tájékoztatás a csatlakozással járó új versenyhelyzetről is. A ZD tagjai hiszik, hogy kizárólag egy új gondolkodásmód és stílus hozhat fordulatot a hazai politikai életben, s egyedül az európai zöld eszmék adhatnak átfogó választ a 21. század kihívásaira.

A ZD POLITIKAI CÉLJAI:

A társadalompolitikai paradigmaváltás

A XXI. század elején már nem működnek azok az intézményrendszerek, amelyek a társadalmak eddigi letéteményesei voltak. Alapvetően megváltoztak a termelési viszonyok, a tudomány és technológia fejlődésével a társadalom számára szükséges anyagi javak előállításához egyre kevesebb munkaerőre van szükség. Ez olyan jövőt vetít előre, melyben még nehezebbé válik a munkaerő-piac működtetése, a javak igazságos elosztása, a gondoskodó állam fenntartása. Ez a jelenség már megjelent az európai és más fejlett társadalmakban, egyre nagyobb gondokat okozva. A fejlett társadalmakban - így hazánkban is - egyre nagyobb a népességben belül az úgynevezett "inaktívok" (eltartottak, nyugdíjból egyéb társadalmi ellátásokból élők) száma. A népesség korosztályos összetétele gyökeresen megváltozott - köszönhetően az emelkedő életszínvonalnak, az egészségügyi és más - az életmódot gyökeresen megváltoztató - eredményeknek. A jelenlegi rendszerek ezt a látszólagos ellentmondást - az ellátásokat a munka világában résztvevők befizetéseiből fedezik - nehezen képesek kezelni. Olyan új rendszerek kimunkálására van szükség, amely figyelembe veszi mind a technológiákban végbemenő robbanásszerű fejlődést, mint a társadalom

szociológiai összetételében jelentkező változásokat. Mindezek a jelenségek csak egy ÚJ TÁRSADALMI KÖZMEGEGYEZÉSSEL orvosolhatók!

E közmegegyezés - amelynek szereplői a tőke- és termelőeszköz tulajdonosok, a munka világának résztvevői és a társadalom széles rétegeinek képviselői - során kell tisztázni, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyek a társadalom kisebb és nagyobb csoportjai számára hasznosnak. E közmegegyezésnek kell megoldásokat találnia a munka világának átalakítására, a társadalom leszakadó rétegeinek boldogulására, a munka világából önhibájukon kívül rekedőkről való gondoskodásra.

E közmegegyezésnek kell meghatároznia azt is, hogy az anyagi javak előállítói és a társadalom többi tagja miként részesedjenek azokból. A ZD tisztában van azzal, hogy a társadalmi közmegegyezés megvalósítása hosszú időt vesz igénybe, de a párbeszéd megindítása halaszthatatlan, mert a közeljövőben a társadalom egyre nehezebben lesz képes kezelni a meglévő és ezután megjelenő problémákat.

A társadalompolitikai paradigmaváltás egyben filozófiaváltást is jelent, és éppen ezért nem csak egy parlamenti ciklust, hanem hosszabb időt ölel fel. Az új gondolkodásnak a politikai életben való folyamatos jelenléte azonban erősíti, katalizálja a folyamatot, és elvezethet egy valóban konszenzuson alapuló, a társadalom minden rétegét kielégítő megoldáshoz.

A POLITIKAI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTALAKÍTÁSA

A Zöld Demokraták véleménye szerint a mai magyar törvényhozás túlméretezett. A parlament nagyságát nem indokolja az ország nagysága és népességének száma. Egy lényegesen kisebb parlament hatékonyabban láthatná el törvénykezési munkáját. A parlament létszámának csökkentése - a ZD véleménye szerint - magával kell, hogy hozza a mai antidemokratikus választási rendszer átalakítását. Az ország parlamentje legyen olyan sokszínű, mint annak társadalmá. Ezért el kell törölni az 5%-os parlamenti küszöböt, és a mandátumok és a szavazatok számával arányosan korlátozást kell bevezetni. Nincs szükség a parlamenti választások során a választókerületekben az egyéni jelöltekre, hiszen a szavazók döntő többsége a pártszimpátiák alapján szavaz. Nincs szükség a "kopogtatócédulák" rendszerére, mert ez gyakorlatilag nem befolyásolja a választásokat. A választói névjegyzékre minden politikai párt kerüljön fel, - ha még nem szerepelt parlamenti szerepben -ha képes száz állampolgár aláírásával hitelesített támogatását megszerezni. Az egyéni jelöltek állítására az önkormányzati választások során kerüljön sor. A választások során (a kampányban) úgyis eldől, hogy mely politikai erők kapják meg a választópolgárok támogatását. A fenti elvekkel jóval kevesebbe kerülne a választások, és a parlament működtetése, amelyek terhére a választópolgárok fizetik. A magyar közigazgatási rendszer átalakításra szorul - regionális alapon -, ez biztosítaná az EU rendszereihez való illeszkedést. A költséges megyerendszert fel kell hogy váltsa a gazdasági, kulturális, infrastrukturális régiók rendszere. E régiók kialakítása során figyelemmel kell lenni a már kialakult gazdasági, kulturális és etnikai kapcsolatrendszerekre, a vonzáskörzetekre és az ökológiailag összetartozó egységekre. A régiók igazgatását helyben választott hivatalok végezzék. Ezen a rendszerek nemcsak az uniós irányelveknek felelnek meg, hanem jelentősen csökkenne a közigazgatásban dolgozók száma is. A rendszer erősítené e helyi önkormányzatok szerepét hazánk településein.

Az állami intézményrendszer átalakítása A ZD az állami apparátust jelentősen csökkentené, a tárcafelosztást funkcionálisan egyszerűsítene. Ennek elsődleges oka az állami bürokrácia visszaszorítása és a szubszidiaritás elvének erősítése. A túlságosan nagy állami intézményrendszer fenntartása ellenérdekeltséget hoz létre a hatékonysággal és a minőséggel szemben. Nem segíti elő a polgárbarát és szolgáltató állam megteremtését, és hatalmas összegeket emészt fel a közösség befizetéseiből. Ez utóbbi pedig növeli annak veszélyét, hogy az állam nem képes deficitjét hosszú távon a kívánatos szint alá csökkenteni.

A ZD szerint a mai 17 minisztérium helyett mindössze 14 tárca is elláthatja az államigazgatás ügyeit. A külügyi, pénzügyi, honvédelmi, igazságügyi tárca funkcióit pártunk megtartaná. A miniszterelnöki hivatalt azonban nem kancelláriaminisztériumként, hanem koordináló szervezetként képzeli el, amelyet a miniszterelnök közvetlenül irányít.

A ZD néhány tárcaát megszüntetne, illetve átalakítana. Új tárcaként jelenne meg a közigazgatásban az Önkormányzati, Regionális és Vidékfejlesztési Minisztérium, amely komplexen kezelné az önkormányzati és vidékfejlesztési ügyeket, leválasztva azokról a mezőgazdaság támogatásával kapcsolatos tevékenységet. E tárca kapná az építési ügyeket is. A Belügyminisztérium hatáskörében maradna a rendőrség - az önkormányzati rendőrségek felügyeletével kiegészítve -, a határőrség, katasztrófavédelem, a migráció, az állampolgársághoz kapcsolódó hatósági jogkör.

A mezőgazdasági tárca hatásköre csökkenne a vidékfejlesztéssel, ám kibővülne az élelmiszerbiztonság feladataival. Fő feladata elsősorban az integrációnak megfelelő struktúra kialakításának segítése valamint az ágazat segítése a közös (uniós) projektekhez szükséges források megszerzésében.

A környezetvédelmi és vízügyi tárca hatáskörébe kerülne a reaktorbiztonság és az erdőgazdaság. Összevonnánk a kulturális és oktatási minisztériumot.

A foglalkoztatás és esélyegyenlőségi minisztérium feladatai kibővülnének az ifjúsági és családügyekkel. (megszűnne az ifjúsági és sportminisztérium) Az egészségügyi tárca feladatai közé rendelnénk a szociális és sportügyeket. Tárca nélküli miniszter foglalkozna az európai ügyekkel (pályázati ügyek, eu-finanszírozás, stb.)

Önkormányzatok

Intézményrendszerünk egyik legfontosabb elem az önkormányzati rendszer. Az önkormányzatok felépítését és működését meghatározó alaptörvény és egyéb jogszabályok 15 év alatt elavultak, legtöbb részükben teljes átdolgozást igényelnek. A 15 évvel ezelőtt megalkotott szabályozás egy elképzelt önkormányzatiság működését szolgálta a

tanácsrendszer felváltásaként. Ma az önkormányzatok 15 éves tapasztalatára építve kell az új szabályozást megalkotni.

A közigazgatás reformjának szükségességét minden parlamenti párt hangoztatja sajnos konkrétumok és tényleges cselekvés nélkül. A ZD parlamenti pártként egy átlátható egyszerűbb és olcsóbb közigazgatási rendszert kíván megvalósítani kihangsúlyozva a közigazgatás szolgáltató feladatát és ennek alárendelve szabályozó szerepét. A közigazgatás rendszerének legfontosabb részei az önkormányzatok - az ott végzett közigazgatási feladatok színvonala döntően befolyásolja az egész rendszer működését, - működőképességét. A mai önkormányzati rendszerben (település, kistérség, megye, régió) felesleges és drága a megyei önkormányzatok jelenléte. Szerepük intézményvezetői kinevezésekre korlátozódott, és ezek megoldását szakmaiság helyett pártérdekek vezéreltik. Ezért kívánjuk megszüntetni, és a megyei önkormányzatok feladatait megosztani a régiók, kistérségek és települési önkormányzatok között, akik lényegesen olcsóbban és jobban fogják megoldani ezeket a feladatokat. Az állami feladatok ellátásának végrehajtását - annak egymással is kapcsolatban lévő rendszerét meghatározzuk, és finanszírozását biztosítjuk.

Jelenleg az állami normatív támogatás rendszere túlf finanszírozza az önkormányzatoknak leosztott állami feladatokat. A költségvetés ebből még tartalékképzésre is kötelezi az önkormányzatokat, majd év végén ezt egyszerűen elvonja, és az „állam” más költségeire fordítja. Ez a finanszírozási gyakorlat veszélyezteti a feladatellátást, ezért új megbízható szabályozás kell.

Két fontos területen - az oktatásban és az egészségügyi alapellátási kötelezettség esetén alapvetően új szabályozásra van szükség. Az önkormányzatoknak - figyelembe véve a közöttük meg levő különbözőségeket - ezekben csak finanszírozott feladatokat lehet meghatározni. A különböző szintű önkormányzatok testületeinek létszámát jelentősen csökkenteni kívánjuk. A szükséges létszámú képviselők „tiszteletdíját” a végzett munkával arányosan és az ehhez szükséges költségtérítésben kívánjuk korlátozni.

A GAZDASÁGRÓL

A ZD szerint a magyar gazdaságban azokat a szektorokat kell elsősorban „helyzetbe hozni” (hangsúlyozottan: nem támogatni, hanem a törvénykezés, az adórendszer segítségével alapot teremteni), amelyek több tudást építenek be termékeikbe és szolgáltatásaikba. A magyar gazdaságnak eleget kell tennie az EU-s követelményeknek, amelyek az állam adósságállományára és a költségvetési elvárásaira (maastrichti kritériumok) vonatkoznak. Választási ígéretük nem veszélyeztethetik az ország euró-övezethez való csatlakozását. Mindez azzal érhető el, hogy az állam egyre kevésbé avatkozik be a gazdasági szereplők tevékenységébe, és gazdasági politikáját kiszámítható adótörvényeken és gazdasági szabályozókon keresztül érvényesíti. Az államnak - átlátható és nyilvános pályázatok útján - kell biztosítani mindazokat a közjóságokat és az infrastruktúra fejlesztését, mert ezek biztosítják a gazdaság teljesítményének növekedését. Így tartható fenn a magyar gazdaság európai átlagnál magasabb szintű növelése.

Jelentősen csökkenjen a termőföld, a zöldterületek beépítése, a természet (beleértve a geológiai vagyont is) pusztítása. A fejlesztések elsősorban a rozsdáövezetekben valósuljanak meg, és ennek piacform véghezviteléhez képezzenek állami pénzalapokat. A gazdaság egyik lényeges eleme kell, hogy legyen a környezetgazdálkodás, a megújítható és meg nem újítható források fenntartható használata. Ennek fő eszköze a felelősségi elv következetes alkalmazása. A környezet bármely elemének használója legyen felelős azért, hogy tevékenysége ne korlátozza más, az adott környezeti elem használatára jogosult emberek, cégek tevékenységét, lehetőségeit. A Zöld Demokraták kiállnak olyan környezeti erőforrás használat mellett, melyben mindenki reális árat fizet a környezet használatáért. Ennek tartalmaznia kell a helyreállítás és az újratermelés költségeit is. A szennyezések okozói - a szennyező fizet elven - kötelesek a tiszta és egészséges környezet, és az emberi egészség helyreállításának teljes költségét állni.

Energiapolitika

A ZD energiapolitikáját a környezetvédelmi szempontok határozzák meg. E politika, mint szükséges rosszat, napjainkban tudomásul veszi az atomenergia alkalmazását, azonban nem ezt tekinti a jövő útjának. Ez az energiafajta járulékos költségeivel és veszélyeivel (biztonsági és környezeti) túlságosan nagy terhet ró a társadalomra. Nem járulunk hozzá új atomerőművi reaktorok építéséhez. Célunk, hogy a jelen blokkok üzemidejének lejártával a létesítményt állítsák le.

A Zöld Demokraták az energiahatékonyság növelését, és a takarékoságot tartják az energiapolitika legfontosabb elemének. A legkevésbé környezetszennyező ugyanis a ki nem aknázott és fel nem használt energia. Ezen sürgős szerkezetváltással, és egyidejű, hatékony technikai, technológiai fejlesztéssel kell segíteni. A fenntartható fejlődés egyik pillére a lehető legkisebb veszteségű, és a lehető legtakarékosabb energiafelhasználás.

A ZD úgy gondolja, hogy hazánkban nincs lehetősége vízierőművel építésének, mert ezek hatékonysága a hazai folyóinkon nem éri el a megfelelő szintet. Az erre fordított beruházások igen költségesek, azok megtérülése kétséges. Ugyanakkor az általuk okozott környezeti ártalom visszafordíthatatlan károsodásokat idéz elő az élővilágban. Így haszon helyett ezek a létesítmények kárt termelnek.

Kritikus szemmel tekintünk az úgynevezett „biomassza” felhasználására is, hiszen ezek hazai - esetenként hozzá nem értő, csak a pillanatnyi hasznot szem előtt tartó - gyakorlata igen rossz tapasztalatokat mutatott az elmúlt években. Az ilyen beruházások esetén szigorúan ellenőrizni kell, hogy valóban csak a másra fel nem használható faipari hulladék kerüljön tüzelőanyagként ezekbe az erőművekbe. Minden eszközzel meg kell akadályozni, hogy erdeinket rövid távú érdekek mentén irtság, semmibe véve az erdőgazdálkodás elemi szabályait. Az erőművek

kiszolgáltatására - mint alternatív energiaforrást - ösztönözni kell az úgynevezett energiaerők telepítését a mezőgazdaság egyébként kis hatékonysággal kihasználható, rossz adottságú területein. Ennek hatása kettős: egyrészt az így nem használt területeken jelent bizonyos megélhetési forrást, másrészt segít megkötni a globális felmelegedést okozó, üvegházhatást okozó gázok egy részét.

Nagyobb mértékben kell kihasználni az ipar, energetika és más gazdasági tevékenység során keletkezett hulladékenergiákat. Jó példa erre Dunaújváros. Nincs szükség gázmotoros fűtőművekre ott, ahol egy hatalmas ipari komplexum képes hulladék hőjével biztosítani a város ilyen jellegű igényeit.

A ZD úgy gondolja, hogy az energiagazdálkodás elsődleges célja kell, legyen a modern technológiák nyújtotta lehetőségek kihasználása, amelyek által lényegesen csökkenhet az ipari, és lakossági energiafelhasználás. Ehhez további ösztönző rendszerek kidolgozása szükséges. (adókedvezmények: az energiatakarékos, vagy az alternatív technológiák alkalmazása során az „ kulcsos ÁFA alkalmazása.) Ez egyben azt is jelenti, hogy ezek a kedvezmények természetesen a lakossági fogyasztásra is érvényesek. Meg kell szüntetni azt a káros gyakorlatot, amely szerint egyes önkormányzatok - a jelen elhibázott és félreérthető törvényi szabályozását kihasználva - luxusadóval sújtják az energiatakarékos (napkollektoros, napelemes) magánépítkezéseket (családi házakat).

Az államnak ösztönözze a szolgáltatókat az alternatív források feltárására, a berendezések modernizálása, cseréje során pedig tiltania kell a környezetszennyező technológiák alkalmazását.

Pénzügypolitika

A ZD úgy véli, hogy az állami költségvetés túlköltekezése megállítandó. Csak azok a források állnak rendelkezésre, amelyek alapja az állampolgárok és gazdálkodók adóbefizetése, amit a gazdaság növekedése garantál. Meg kell szüntetni azt a gyakorlatot, hogy a „nagy elosztórendszerek” (TB, nyugdíj, EÜ) költségvetését rendre alultervezik.

A magyar adórendszer a fogyasztásra épül, így tovább lehet csökkenteni a személyi jövedelemadókat. Az adórendszer átalakítását is úgy gondoljuk, hogy az a fogyasztást és a káros tevékenységeket adóztassa. Ez a fajta adózás a fogyasztással - még ha az luxus célokat is szolgál - azonnali bevételhez jutatja az államot, nem ad lehetőséget adóelkerülésre. Itt kell kihangsúlyozni, hogy a vállalkozások esetében is szigorítani kell az ÁFA-visszaigénylés lehetőségét. Csak azoknak a költségeknek, termékeknek, szolgáltatásoknak az ÁFA tartalma igényelhető vissza, amely közvetlenül beépül az új termékbe.

Az adó- és járuléksökkentés egyben segíti a munkahelyek megteremtését, és visszaszorítja a fekete gazdaságot. A pénzügyi és adórendszert középtávon (5-10 év) kiszámíthatóvá kell tenni. Megengedhetetlen, hogy a pénzügyi környezet - adóévről-adóévre - változzon, annak függvényében, hogy a mindenkori politika miként lépi át a saját költségvetését. A magyar közjóságok finanszírozása érdekében be kell vezetni a „projektfelfinanszírozási-rendszert”, amely biztosítja, hogy az országgyűlési konszenzussal létrejött, a nagy elosztórendszereket érintő átalakítások - amelyek több parlamenti és kormányzati cikluson átnyúlnak - megtörténhessenek, azok változatlan végrehajtásáért felelős legyen a következő törvényhozó intézmény és kormányzata. Így igen jelentős összegek takaríthatók meg az állami költségvetésből.

A környezeti szennyezést és a szennyező, nyersanyag és energiaigényes technológiákat meg kell adóztatni, ezek pótolhatják a fentiek miatt keletkezett adókiesést. Ez elősegíti a gazdaság strukturális átalakulását, modernizálását, a magyar áruk versenyképességét.

Mezőgazdasági politika

A ZD véleménye szerint a mezőgazdaság gondjait csak a területfejlesztéssel és a tájrehabilitációval együtt lehet orvosolni. A párt szerint e hármasság jelenti a sikeres mezőgazdasági politikát.

A mezőgazdaságot (a mezőgazdasági gazdálkodó szervezeteket, az egyéni gazdákat) az elkövetkező években fel kell készíteni arra, hogy az EU keretei között hogyan, milyen feltételek mellett és milyen támogatásokkal érdemes gazdálkodniuk. Ez indokolja a hagyományos gazdálkodás felülvizsgálatát. Minden esetben olyan áruk termelését kell támogatni, amelyek jól eladhatók az EU és a világ piacain, amelyek hosszú időn keresztül is várhatóan vevőre találnak. A gabonafélék piaca évek óta csökken, előtérbe kerülnek a zöldség és gyümölcsfélék, a dió és a mandula. Ezért indokolt a kor igényeihez igazodó alternatív energiatermelés - pl: energia-erdők - felé nyitni. Hungarikumok termelését és piacra helyezését indokolt állami támogatással segíteni. Segíteni kell a mezőgazdaság napjainkban bizonyítottan hibás struktúrájának átalakítását. Napjainkban több ágazat a mezőgazdaságon belül azért nem versenyképes, mert képtelen hozzájutni az uniós támogatásokhoz, ugyanakkor a jelen szabályozások mellett más szubvenciókban nem részesülhet. (Például az állattenyésztés nem részesül EU forrásokból, így a támogatott növénytermelésben keletkezett takarmányok piaci áron való beszerzése drágítja - versenyképtelenné teszi - a hazai hústermékek előállítását. Az EU más országaiban, ahol az állattenyésztőknek maguknak van takarmánytermelő ágazatuk, és ehhez megfelelő földterület, ott a takarmány előállítása a támogatások miatt szinte ingyen van, és így a hús fajtákos ára is jóval alacsonyabb.) E problémán csak a hazai mezőgazdaság strukturális átalakítása segíthet. Az állam szerepe ebben az, hogy kedvezményes használatot biztosíthat az állami földalapokból (hosszú időtartamú földbérletek, egyéb módszerek), így ösztönözve az átalakítást.

A termékváltásnak illeszkednie a vidékfejlesztéshez, amelyben a támogatások rendszere azokat a gazdálkodókat segítse, akik képesek olyan tevékenységet folytatni, amely növeli a vidék népesség-megtartó képességét, és az ott

élők magasabb színvonalú megélhetését. A fenti két elvhez csatlakozik az a környezetvédelmi alapelv, hogy megőrizzük, a lehetőségek szerint rehabilitáljuk természetes környezetünket. Ez az alapelv az EU támogatási rendszerének is megfelel. A mezőgazdaság és a vidékfejlesztés koncepciójának egységes kezelése segíti mindazokat az infrastrukturális beruházásokat is, amelyek a vidék turisztikai, idegenforgalmi lehetőségeinek kiaknázását teszik lehetővé.

A tájvédelmi és természetvédelmi körzetek és a nemzeti parkok gazdálkodása a fentiek szerint (a genetikai kincs megtartása, a hungarikumok előállítás, a biogazdálkodás meghonosítása) képes a mainál magasabb színvonalon eltartani az ott élő népességet. A fenti hármasság szem előtt tartásával hozott törvények és gazdasági szabályzók megalkotását a ZD alapvető feladatának tekinti.

A KÜLPOLITIKÁRÓL

A Zöld Demokraták külpolitikájukban a szövetségi és uniós együttműködést tekintik elsődlegesnek. Azt valljuk, hogy a sokszínű és sokkultúrájú Európa globális szereplőként való fellépése egyben az uniós tagországok fejlődésének záloga.

A Zöld Demokraták szerint Magyarország elemi érdeke, hogy aktív részese maradjon az európai és a transzatlanti együttműködésnek. Az előbbi szolgálja hazánk gazdasági és politikai felemelkedését, az utóbbi pedig garantálja hazánk biztonságát. Azt valljuk, hogy Magyarország érdekérvényesítésének elsődleges színhelye az uniós intézményrendszer. Elsődleges érdekünk, hogy hazánk eleget tegyen vállalt feladatainak. E feladatok alapozzák meg Magyarország nemzetközi presztízsét. Nem teljesítésük esetén hazánk megítélése jelentősen sérülne.

Magyarország elemi érdeke, hogy a határon túli magyarság helyzetét lehetőségeinek megfelelően javítsa. Ennek egyik legfontosabb eleme, hogy a környező országokat segítsük az uniós csatlakozásban, így „légiesítve” a határokat, fejlesztve az anyaország és a környezetünkben élő magyar nemzetiségűek gazdasági, kulturális kapcsolatait. Az uniós keretek figyelembe vételével kell fejleszteni kétoldalú kapcsolatainkat a szövetségi rendszeren kívüli, számunkra fontos országokkal.

Alapértékünk a béke megőrzése és a konfliktusok preventív megelőzése. A zöldek különös jelentőséget tulajdonítanak a konfliktusok megelőzésnek és a konfliktuskezelésnek. Azon dolgoznak, hogy Egyesült Nemzetek Szervezete megerősödjön, és segítségével a világban ma meglévő konfliktusok békésen rendeződjenek. Erősségünk az erőszakmentesség. Létező és kezelés alatt álló konfliktusok kezelésében - véleményünk szerint - nem elsősorban a katonai, hanem inkább a rendőri, konfliktuskezelő (békefenntartó) erők bevetése indokolt.

Magyarországot a belátható időben nem fenyegeti - a hagyományos értelemben vett, szárazföldi - háború. Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül a megváltozott nemzetközi körülményeket, az aszimmetrikus fenyegetéseket. Hazánkat ugyan még nem fenyegeti közvetlenül a terrorizmus veszélye, azonban mindent el kell követni - a rendelkezésre álló erőkkel és a törvényesség keretei között -, hogy a társadalom biztonságát megőrizzük. Az ország szuverenitásának egyik záloga az Észak-Atlanti Szövetség. Kötelességünk az ott vállalt feladatainknak eleget tenni. Ugyanakkor nem kívánjuk a hazánk határain kívül szolgálatot teljesítő katonák számát emelni.

A magyar állami külpolitikának egyre jobban figyelembe kell vennie, hogy a külpolitika napjainkban már nem állami monopólium. A gazdasági szereplők, a politikai pártok és szervezetek valamint a civil szféra egyre szerteágazóbb és többszintű kapcsolatokat alakít ki elsősorban európai uniós, de unión kívüli szervezetekkel. E kapcsolatok integrálása a külpolitikába elemi érdek. Egy civil szervezet kapcsolatrendszere is segítheti az országos érdekek megjelenítését a határon kívül. Éppen ezért szorosabb együttműködésre és koordinációra van szükség a „hivatalos” külpolitikát megtestesítő tárca és az előbb említett szereplők között. Ugyanakkor nem megengedhető, hogy bármely szereplő a magyar érdekek ellen tevékenykedjen saját kapcsolatrendszerén belül.

BELPOLITIKA

A Zöld Demokraták úgy gondolják, hogy a belpolitika egyik leglényegesebb része az állampolgárok biztonságérzetének javítása. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a bűnözés elleni fellépésnek. A ZD szerint a rendőrség munkáját a legnagyobb mértékben függetleníteni kell a politikai befolyástól, a rendőrség mindennapi tevékenységét és a bűnüldözési tevékenységét csak a törvények irányíthatják. Vonatkozik ez mind a köztörvényes, mind a társadalomellenes tevékenységére. Meg kell teremteni a rendőrség tekintélyét, mindezt csak azzal lehet elérni, ha törvényi szabályozás írja elő a rendőrség felett való rendelkezés jogát, és annak mélységét. Tekintettel a környezetünkben várható és tudósok által prognosztizált változásokra, a katasztrófavédelemnek kiemelt támogatásokat kell élveznie. Ez azonban nem csak a katasztrófavédelmi szervezetet jelenti, hanem komplex módon mindazokat a tárcákat is, amelyeknek feladata van az ipari és természeti katasztrófák következményeinek felszámolásában (az egészségügy, a közlekedés, az informatika, önkormányzatok). Napjainkban a katasztrófavédelem - és ennek része, a tűzoltóság - nem rendelkezik azokkal a forrásokkal, amelyekkel megbízhatóan képes lenne feladatait ellátni. Igen messze állunk még attól, hogy egy elemi csapás vagy más ipari stb. katasztrófa következményeinek felszámolására önállóan képes legyen.

BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA

A ZD véleménye, hogy hazánk biztonságpolitikai rendszere felülvizsgálatra szorul. Az új évezred új biztonságpolitikai helyzete azt hozza magával, hogy a régi felfogás szerint már nem lehet egy társadalom biztonságának szükségleteit kezelni. A társadalom biztonságát nem lehet az eddigi gyakorlat szerint két tárcához - külügy és honvédelem - delegálni. A biztonsági szükséglet ennél komplexebb, magában foglalja a társadalom életének minden területét. A külpolitika és a védelempolitika ennek csak egy-egy szegmense. A komplex biztonságfelfogás vonatkozik a gazdasági, a szociális, az egészségügyi, a belbiztonsági területekre is. A komplex védelemben minden állami közigazgatási és közellátási szervezetnek és hatóságnak meg van a maga jól meghatározható szerepe. Ezek együttes kezelése eredményezheti, hogy a lakosság biztonságérzete valóban növekszik. Ennek megteremtése érdekében a ma már meglévő részrendszerek nagyobb koordinációjára van szükség. A Védelmi Hivatal felelősségi körébe kell utalni a tárcák ezirányú tevékenységének teljes koordinációját, kizárólag szakmai alapon. Létre kell hozni azokat a tartalékokat, amelyeket a rendszerváltás óta feléltek a tárcák. (Egészségügyi, katasztrófa elhárítási, katonai, polgári védelmi és egyéb készletek, amelyek a lakosság megóvását, felszerelését szolgálják.) Hazánk a NATO és az Európai Unió tagja. E kettős tagság kötelezettségeket ró ránk, és azok teljesítése biztosítja a szövetségen belül hazánk védelmének teljességét. A magyar haderő fő feladata az ország védelme a koalíció keretében. Napjaink - és várhatóan még a következő egy-két évtized - biztonságpolitikai kihívásai azt eredményezik, hogy a haderő alkalmazására az ország határain kívül is szükség lehet (konfliktuskezelő, békekikényszerítő, békefenntartó missziók). E célból a magyar katonai kontingens (1000 fő) létszámát nem kívánjuk emelni, azonban annak alkalmazási lehetőségeit komplexebbé kívánjuk tenni.

A magyar haderő reformja - amely tizenöt esztendeje a kudarcok sorozata - elengedhetetlen. Nem megengedhető - mint ahogyan a többi nagy állami közjóság esetében - ki legyen szolgáltatva a politika mindenkori kénye-kedvének. A Prágában Magyarország által is elfogadott elveknek megfelelően biztosítani kell a forrásokat a hadsereg és a légierő korszerűsítéséhez, a 21. század kihívásainak való megfeleléshez. Nem megengedhető, hogy a politika saját érdekeinek megfelelően csökkentse a védelemre fordítandó forrásokat, illetve a vállalatokhoz ne biztosítsa a végrehajtáshoz szükséges eszközöket. Nem az a megoldás, hogy a pénzekhez igazítjuk a haza védelmének kapacitásait, hanem az, hogy a védelmi igényeket elemezve biztosítjuk az azokhoz szükséges forrásokat. A kis létszámú, de hatékony haderő kialakítása több éves - csaknem egy évtizedes folyamat. Ennek során biztosítani kell, hogy a haderő hivatásos és szerződéses, önkéntes állománya érezze a társadalom mindenkori támogatását. Legyen a katonai hivatás társadalmilag megbecsült, kiszámítható életpálya, amelyet büszkén vállalhat minden magyar állampolgár.

Az aszimmetrikus kihívások szükségessé teszik a titkosszolgálatok munkájának felülvizsgálatát, tevékenységük jobb összehangolását. E szolgálatok - speciális tevékenységük folytán - kívül esnek a civil kontroll nyílta rendszerétől, azonban követelmény velük szemben a törvények maradéktalan betartása, a politikamentesség.

SZOCIÁLPOLITIKA

Magyarországon a tervgazdálkodásról a szociális piacgazdaságra való átállás nem ment és ma sem megy zökkenőmentesen. A szociális háló összeomlott, és számos szociális probléma megoldatlanná vált. Az elszegényedés egyik súlyos következménye a kitörési lehetőségek csökkenése. Ez demoralizálóan hat az elszegényedett rétegekre és így helyzetüket a valóságosnál is rosszabbnak ítélik meg. Az esélyegyenlőség, és a szegénység enyhítésének elsősorú kormányzati kérdéssé kell válnia. Ezt csak valódi társadalmi párbeszéddel lehet elérni.

Szegénység enyhítése, szociális segélyezés

Hazánkban ma minden ötödik állampolgár szegénységben él. Ezek között még nincsenek megjelenítve azok, akik folyamatosan szűkölködnek, akik gyakran nem tudnak befűteni, tizenöt wattos izzót égetnek, nincs pénzük gyógyszerre, rosszul táplálkoznak, és akiknek nincsen tisztességes hajlék a fejük fölött. A fázó, éhező emberek mély szegénysége nem jellemző Magyarországra, de létezik. Száz közül 3-4 ember él ilyen nyomorban. Országosan ez 300-400 ezer embert jelent.

A legszegényebb 10 százalék esetében, ahol az emberek, a családok a legalapvetőbb dolgokban szorulnak támogatásra csak a szociálpolitikai technikák, vezetnek eredményre. A családvédelmet egy civilizált társadalomnak ezt minden körülmények között biztosítania kell. A többiek esetében más programok megvalósítása szükséges, hiszen minden szegény segélyezéssel történő megsegítése elvonná a forrásokat a gazdasági folyamatok serkentésétől.

A ZD azonban nem a szociális védőháló folyamatos bővítésében látja a problémák megoldását, hanem abban, hogy a létrehozandó társadalmi közmegegyezés során meg kell teremteni a társadalmilag hasznosnak minősíthető tevékenységek dotálásának lehetőségeit. Ezzel jelentős mennyiségű "munkahelyet" lehet teremteni, ezzel is biztosítva a ma munkanélküliek számának csökkentését.

Nyugdíjak, ellátások, családi pótlék

A nyugdíjak és a családi pótlék mértéke az infláció és az elvonások következtében olyan alacsony szintre került, hogy

az idősök és a gyerekek jelentős része a visszakapaszkodás reménye nélkül a társadalom perifériájára sodródott. Nem megengedhető, hogy azok az emberek, akik egész életükben e társadalomért tettek, dolgoztak (és fizették járulékaikat), most méltatlan körülmények közé kerüljenek. Bár a nagy társadalmi ellátórendszerek egész Európában a válság jeleivel küzdenek, megoldást javasolunk e problémára azzal, hogy újra kell fogalmazni e rendszerek alapjait. Újra kell fogalmazni a társadalmi szolidaritás kritériumait, az egyén felelősségét saját sorsával kapcsolatban, és a társadalom felelősségét polgáraival szemben. Erősíteni kell mindazokat a szervezeti formákat (önkéntes egészség- és nyugdíjpénztárak), amelyek hathatós segítséget jelentenek az államnak kötelezettségeik teljesítésében. Meg kell erősíteni a nyugdíjrendszer „többpillérűségét” (kötelező állami nyugdíjminimum, önkéntes nyugdíjpénztári ellátások, saját megtakarítások hozamai). Az állampolgárokat ösztönözni kell a saját gondoskodási formák használatára. Így csökkenthető a munkaadók járulékfizetési kötelezettsége, az így keletkezett többletnek meg kell jelennie dolgozó (alkalmazott) illetményében. Az állampolgár pedig szabadon eldöntheti, hogy az így kapott jövedelem-többletet mely nyugdíjmegtakarítási formába forgatja be.

E rendszerek átalakítása több parlamenti ciklust átfog, éppen ezért hosszú távú - és meg nem változtatható - politikai konszenzusra van szükség, amelyet a ZD szorgalmaz. Napjaink, az elkövetkező esztendő feladata, hogy a társadalombiztosítás kereteiben megteremthetők legyenek - az esetlegesen csökkenő járulékbefizetések esetén is - a források a nyugdíjak és a hasonló jellegű ellátások emelésére.

KÖRNYEZETPOLITIKA

A ZD számára a környezetpolitika elsődleges, a társadalompolitika minden szegmensét ennek alárendelve értelmez. Ma már napjainkban tapasztalhatjuk, hogy az elmúlt századok - de különösen a huszadik - pazarló fejlődése alapvetően változtatta meg földünk környezetét. Az ember romboló tevékenysége ma már a bolygó minden pontján érzetteti hatását, amelynek következményei egyre beláthatatlanabbak. Az emberiség - a fejlett civilizációk vezetésével - elért egy olyan pontra, hogy ha nem változtat gyorsan és hatékonyan eddigi tevékenységén, úgy lerombolja saját életlehetőségeit.

Ezen a gyakorlaton mindenképpen változtatni kell az emberiség és a társadalmak érdekében. A ZD azonban nem hiszi, hogy ezeket a változásokat egyszerre, egyik-pillanatról a másikra meg lehet valósítani. Hosszú évek munkájára van szükség ahhoz, hogy a társadalom minden rétegéhez eljussanak ezek az információk, és ennek hatására megváltozzon az egyes egyének és így a társadalom felfogása, gyakorlata. A ZD azonban úgy véli, hogy vannak olyan lépések a környezetpolitikában, amelyek nem tűnnek halasztást. Ezek egyik legkiemelkedőbb eleme a rendelkezésünkre álló nem megújuló természeti erőforrások (fosszilis energiahordozók, nyersanyagok stb.) felhasználásával való takarékoság. Energiapolitikával foglalkozó elveink között említettük, hogy a legtakarékosabb energiafelhasználás a fel nem használt energia arányának növelése.

Természetesen a környezetpolitika maga is többretegű, több összetevőt tartalmaz, amelyek szoros összefüggésben kapcsolódnak egymáshoz.

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ FORRÁSAINK VÉDELME

Erdő és vadgazdálkodás

A földnyilvántartás adatai szerint erdőállományunk a történelmileg ismert terület 18 %-ára csökkent. Sajnos e mintegy 1,7 millió hektárnak is csupán töredéke tekinthető valóban önszabályozó képességgel rendelkező, egészséges erdőnek, a többi csak az erdő maradéka, illetve faültetvény. Az erdő és az ember jövője érdekében törekednünk kell a természetes erdőállapot visszaállítására. A Zöld Demokraták, a korszerű, Pro Silva szemléletű erdőgazdálkodás pártján állnak, mely a fakitermelés során nem szünteti meg az erdei organizációt, hanem elősegíti a természetes folyamatok érvényesülését, az erdő egészséges ökológiai rendszerének helyreállítását. A tarvágott területen valamennyi fapopuláció és a többi erdei élőlény nagy része elpusztul, megszűnik az erdőt élő rendszerré szervező organizáció, a területről gyorsan távozó csapadékvíz pedig talajpusztulást, hegyvidék esetén pusztító árvizeket okoz. A száraz periódusban az erdő hiánya miatt nem áll rendelkezésre az éltető tartalékvíz.

A ZD a lékes illetve szálalásos technológiát pártolja, amely a közép-európai őserdő természetes folyamatait utánozva szolgálja a gazdasági és ökológiai szempontok teljesítését. Az egykori erdők helyén létesített mezőgazdasági területek egy részéről bebizonyosodott, hogy a mezőgazdálkodás rajtuk fenntarthatatlan. Ezek a földek ma parlagon állnak, mert a termények bevétele nem fedezi a gazdálkodás költségeit. Ez egyben elindítja a sivatagosodási illetve a talajeróziós folyamatokat (lásd Kiskunság vagy a Bakony egy része Csórtól Veszprémig). A sivatagosodási folyamatot meg kell fordítani, az erdőtelepítéseket kell szorgalmazni. Az erdőtelepítések eredményeként a természetes erdő visszahódíthatja egykori birodalmának nagy részét. Ez azért is igen hasznos, mert fajlagosan nagyobb uniós támogatás adható erre a tevékenységre, mint más gazdálkodási formára. E helyeken jogi és pénzügyi eszközökkel az őshonos telepítéseket kell támogatni.

Fontos magányos fáink és fásoraink általános jogi védelmének helyreállítása is, mivel emberi időléptékben mérve pótolhatatlan ökológiai funkciót töltenek be. A vadgazdálkodásban kiemelt helyet érdemelnek természeti parkjaink, és az ott élő állatpopuláció igen értékes genetikai állománya. Az erdőgazdasági és vadgazdálkodási törvény szigorításával valamint az e gazdálkodást végző erdőtársulások és vadásztársaságok jogi és támogatási rendszerének felülvizsgálatával törekedni kell a fenti célok megvalósítására.

Vízügyi politikánk

A Kárpát-medence legmélyebb fekvésű részén élünk. Vizeink a környező magasabb területekről jutnak hozzánk. A nagymértékű szabályozások előtt, holtágakban bővelkedő árterek, időszakosan vízzel elöntött lapályok, bővizű dombvidéki patakok jellemezték a Kárpát-medence belső részeit. A kép ma már ennek a teljes ellentéte. Folyóink kanyarulatait szinte kivétel nélkül kiegyenesítették, folyásuk meggyorsult, árterek keskenyek. Mindent megtettünk, hogy az időszakos vízbőség minél rövidebb ideig tartson. Kétségtelen, hogy ezzel igen sok termőterületet nyertünk; és nagy területeket vonhattunk művelés alá. Napjainkban azonban elkezdtek törleszteni mindennek az árát: Itt az ideje, hogy a múlt hibáit kijavítsuk. Vagy túl sok az egyszerre ránk zúduló víz, vagy fenyegető a szárazság. Vízgazdálkodásunk első sarkalatos pontja a gyorsan elfolyó felszíni vizek megtartása, a dombvidéki és a síkvidéki vizek visszarendezése. Folyóink mellékágainak és holtágainak rehabilitációja elodázhatatlan. A töltések szüntelen emelése értelmetlen, pazarló, mára korszerűtlen és árvizeket generáló megoldás. A valóságban is és nemcsak a szlogenek szintjén fel kell hagyni a gátak emelésével, és meg kell nyitni a hullámtereket. A települések körtöltésekkel való bevédése nemcsak biztonságosabb, hanem kevésbé költséges. Az ártéri gazdálkodás részbeni visszaállítása a turizmus új lehetőségeit vetíti előre. Az értékes víz visszatartása, segítene a csapadékszegény időszakok áthidalásán, és lehetővé tenné a víz mezőgazdasági és környezetvédelmi hasznosítását. Folyóinkat a múlt századi szabályozási munkák kapcsán jelentősen lerövidítették, kanyarulatait átvágták. Mára pusztuló holt- és időszaki mellékágak maradtak. Elvesztettük folyami szigeteink java részét. Bebizonyosodott, hogy folyóink a nagy teherjáró hajók igényeihez igazodó átalakítása elhibázott lépés volt.

- o A hajókat az európai normáknak megfelelően (EGB VI/B) a folyókhoz kell igazítani és nem fordítva.
- o A EU jogharmonizáció keretében minél gyorsabban be kell vezetni az EU-ban már érvényes Vízügyi Keretrendszert (Water Framework Directive).
- o A szigetek és a mellékágak rehabilitációjával a folyó visszanyerné eredeti szűrő funkcióját. Az eredeti halbölcso és halfauna természetes területeinek visszaállításával az idegenforgalom is kedvező lökést kapna.
- o A Dunán egy sokkal keskenyebb hajózóút kitűzésével elérhető, hogy a hajózás és az ökológiai igényei is teljesüljenek. Folyóinkon ne épüljön újabb vízlépcső. A síkvidéki vízierőművek, azaz a hazai körülmények között épülő vízlépcsők súlyosan rombolják a természetet és gazdasági szempontból sem indokolhatóak. Minden tőlünk telhetőt megteszünk, felhasználva a nemzetközi jog, és a diplomácia minden eszközét, hogy a síkvidéki határfolyóinkon ne épüljön vízlépcső. Különös gondtal kell törődnünk a felszín alatti vízkészletekkel is. Fokozni kell, a biológiailag tisztított vizek újrafelhasználását. Meg kell akadályozni, hogy akár felszíni vizeinkbe, akár a talajvízbe tisztítatlan szennyvíz jusson. Olyan szennyvízkezelési technológiákat szabad csak meghonosítani, melyek minimálisra csökkentik a szennyvizek szállítását.

Szennyvízkezelés

A keletkező szennyvizek kezelése vízügypolitikánk elengedhetetlen része, mert EU-csatlakozásunk egyik sarkalatos feltétele a környezetvédelem szempontjainak kiemelt kezelése és érvényesítése. E szempontok közül kiemelkedik a szennyvizek kezelése, melyben komoly elmaradásunk van a tagországok színvonalához képest. Erre a jelenleg alkalmazott technológia szerint majdnem 1000 (egyezer) milliárd forintot kell költenünk.

Ma Magyarországon ez a tétel rendkívüli mértékben megterheli az önkormányzatok költségvetését is. Az elavult és drága technológia városról-városra utaztatja a szennyvizet. Nemcsak a csővezetékek indokolatlan hossza jelent többletköltséget, hanem a domborzati viszonyokat figyelmen kívül hagyó technológia is, mely nyomás alatt lévő csőrendszert és több szivattyútelepet igényel. Az ilyen megoldás nemcsak az építés miatt drága, hanem a berendezések meghibásodása is sokkal gyakoribb, fenntartási és üzemeltetési költségük szükségszerűen magasabb.

A Magyarországon támogatott technológia az Európai Unióban és az Egyesült Államokban már a nem ajánlott kategóriába tartozik. Már csak szennyvíztisztítással nem rendelkező városoknál alkalmazzák. A ZD a parlamentben azért fog harcolni, hogy felszámolja a lobby-érdekek vezérelte döntéshozatalt és a támogatás 4-5 helyről való "gyűjtögetésének" mai rendszerét. A szennyvíztisztítás területén pedig olyan általánosan elterjedt, költségkímélő technológiákat fog támogatni, mely által az ezermilliárdos költségkeretből több mint 400 milliárd Forint megtakaríthatóvá válik, illetve ezzel bővíthet a csatornázás megvalósítása, gyorsítása.

KULTÚRA - TUDOMÁNY - OKTATÁSPOLITIKA

A ZD véleménye szerint az államnak igen szelektív kötelezettségei vannak a fenti hármas témában.

KULTÚRA TUDOMÁNY

Az elmúlt években azt tapasztaltuk, hogy a magyar tudományos élet legjobbjai - főleg a fiatal kutatók - külföldön folytatták tevékenységüket: ott szereztek magasabb tudományos fokozatot, illetve ott folytatták kutatásaikat. Ennek egyik alapvető oka, hogy az állam által finanszírozott kutatóhelyek az elmúlt években ellehetetlenültek, források híján érdemi eredményeket nem értek el. Az elmúlt esztendőben megszületett hazai innovációk mindössze üdítő kivételt képeznek ezen környezetben.

Az államnak és a kormánynak - a ZD véleménye szerint - felelősége van abban, hogy a jövő legeredményesebb forrását, a tudást hazai „pályán” tartsa. Ezt azonban nem csak azzal kell elérnie, hogy többletfinanszírozást biztosít a tudományos műhelyeknek, hanem azzal is, hogy lehetőséget teremtsen a gazdaság szereplőinek, hogy területük kutatási-fejlesztési projektjeit hazai bázison hajtsák végre.

Az oktatási-kulturális tárcának olyan törvényeket kell előkészítenie, amely a felsőoktatási intézményekben meglévő tudományos kapacitásokat mobilizálhatja a kutatás-fejlesztésre. Így a gazdasági szereplők közvetlenül segíthetnék a folytonos forráshiánnyal küzdő egyetemi kutatóbázisok fejlesztését a kulcsfontosságú előnyök alapján. Erre egyébként nyugat-európában és a tengeren túl gyakorlati példák szolgálnak.

Az államnak kiemelkedő szerepe van a hazai tudományos élet támogatásában. Ezt azonban csak a Magyar Tudományos Akadémia keretében képzeljük el. Meg kell szüntetni azt a gyakorlatot, hogy az akadémia költségvetését kurtítsák a mindenkori költségvetés egyéb problémáinak arányában. Tudomásul kell venni, hogy a jövő a tudás társadalma lesz, hol a rendelkezésre álló forrásokat e területre kell összpontosítani. Ez a befektetés - mint ahogyan azt a világ számos fejlődő országának példája is bizonyítja - búsán megtérül. Informatika

ALAP, KÖZÉP ÉS FELSŐOKTATÁS

Az elmúlt évek oktatáspolitikai lépései bebizonyították, hogy az oktatási rendszer csak koherens, az egész folyamat áttekinthető rendszerben lehetséges. Az elmúlt kormányzatok adósak maradtak mindezzel. Nem valósult meg az oktatási rendszer reformja, amelynek alapvető célja a munkaerőpiachoz való alkalmazkodás. Az alap és középfokú oktatás sokszínűsége - a választás lehetősége - a társadalmi esélyegyenlőség ellen hatott. Ez az oktatási rendszer nem alkalmas a társadalmi hátrányok felszámolására, az egyenlő esélyek megteremtésére. Hazánkban ma még igen kevesen beszélnek idegen nyelveket, és ezen nem segít egyes önkormányzatok vagy az állam kampányszerű intézkedése. (kedvezményes nyelvtanfolyamok stb.)

A probléma megoldását - a svéd modell szerint - már az óvodában kell kezdeni. A kétnyelvűség egy olyan speciális nyelvi környezetben, amelyben Magyarország él, elengedhetetlen. A nyelvvizítást (kétnyelvű oktatást) már a legalacsonyabb oktatási szinten kell kezdeni, így elérhetjük azt a célt, hogy hazánk eredményeit a széles környezetünk megismerhesse, és polgáraink felvehessék a versenyt uniós polgártársaikkal.

A középfokú oktatást és a felsőoktatás első szintjét igazítani kell a mindenkori gazdaság igényeihez. Ma már az elavult oktatási rendszer nem képes arra, hogy a XXI. század követelményeinek megfelelő ismeretszinttel bocsássa ki a fiatalokat.

A bolognai folyamat követelményeinek bevezetésére szánt átmeneti időt az előző kormányok kulturális és oktatási tárcái elfecsérelték. Látható ez az emelt szintű érettségi vizsgák körül kialakult botrányokból, abból a káoszából, amely ma a felsőoktatásban tapasztalható. A fiatalok legnagyobb része nincs tisztában az új rendszer követelményeivel. Minden jószándékú intézkedés ellenére nem valósult meg az átjárhatóság az oktatási intézmények között. Mindez egyrészt köszönhető a már említett egyértelmű oktatási politika hiányának, másrészt pedig a felsőoktatási intézményekben uralkodó konzervativizmusnak. Az önálló egyetemi intézmények jelentős lobbija az egyetemi autonómiára hivatkozva - és jól felfogott érdekeinek megfelelően - gátolja az átalakítást.

Jelentős átalakítások szükségesek - az egészségügyhöz hasonlóan - a pedagógusok munkájában is. A ZD azt tartja követendőnek, hogy a pedagógusok megbecsülése - anyagi és erkölcsi - jelentősen növekedjen. Az oktatásban olyan közalkalmazotti bértábla kialakítására törekszik, amelyben megjeleníthetők az oktatás minőségi követelményei is.

EGÉSZSÉGÜGY - TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS

A magyar egészségügyi rendszer és a társadalombiztosítás intézményrendszere gyökeres átalakításra szorul. Ez természetesen nem egyszeri intézkedést követel meg, a végrehajtás időigényes, túlnyúlik választási periódusokon. A ZD éppen ezért arra törekszik, hogy e ciklusban megteremthetők legyenek ennek az átalakításnak a törvényi és politikai feltételei. Ennek első lépése egy olyan „projekt törvény” elfogadtatása, amely biztosítja, hogy a parlament konszenzusos döntésével meghozott átalakítási ütemterv tartható legyen a következő ciklusok ideje alatt is. A másik ilyen feltétel a politikai és szakmai egyetértés megteremtése, amely az átalakítás alapjául szolgál. Az átalakítás harmadik feltétele pedig az, hogy intenzív munkával meg kell nyerni a társadalmi jóváhagyást is e területen. A ZD szerint ezek a következőkben foglalhatók össze: Az egészségügy átalakítását három pillérré helyezzük:

1. állami gondoskodás (állami kötelezettség)
2. Egészségügyi intézmények tulajdonviszonyainak rendezése
3. Az állampolgári felelősség javítása (egészségpénztárak bővítése, részvétele az ellátásban) Az állami ellátás a jövőben minden magyar állampolgárnak alanyi jogon jár, azonban ez az ellátás legalacsonyabb szintje. (tartalmazza a sürgősségi ellátást és a minimális, de elégséges gyógyító-ellátó szolgálatot). Ez a jogosultság akkor elérhető, ha az állampolgár (munkáltatója) a mindenkori minimálbér után befizeti a járulékokat. Amennyiben az állampolgár ennél magasabb szintű ellátást kíván igénybe venni, úgy igénybe veheti az egészségpénztárak szolgáltatásait, amelyek a biztosított díjfizetése arányában változik. Ez a rendszer hasonlatos a nyugdíj megállapításának három pilléres rendszeréhez.

Az egészségpénztárak pedig részt vesznek az egészségügyi intézményrendszer finanszírozásában. Az

egészségügyi intézményrendszer tulajdoni viszonyait rendezni kell. A mai gyakorlatban az intézményfenntartó önkormányzatok folyamatos forráshiánya gyakran korlátozza az intézmények működését. Éppen ezért az önkormányzatok - megtartva tulajdonosi jogaikat - az üzemeltetésre szerződhetnek (hosszú távon) az állami és magán egészségbiztosítókkal. Így az érdekeltségi rendszer alapján növekedni fog a betegellátás minősége és hatékonysága. A biztosítók (az állami és a magánintézetek is) ugyanis abban érdekeltek, hogy biztosított betegek minél hatékonyabb - és ezért rövidebb idejű - ellátást kapjanak, és gyógyultan visszatérjenek a munka világába. Ez a rendszer ösztönzi a biztosítókat is, hogy a velük szerződött intézmények eszközellátottsága is magas szintű legyen. Az egészségügyben meg kell teremteni annak lehetőségét - a jelenleginél nagyobb mértékben és jogszabály által biztosított módon -, hogy az egészségbiztosító intézetek saját ellátóintézményeket hozhassanak létre. Ez utóbbiak is szerződhetnek az előbbiekkal azonos normatívák alapján az állami ellátásokra.

E rendszer bevezetése hosszú időt vesz igénybe, ám a társadalmi szolidaritás mellett figyelembe veszi az állampolgárok magukkal szemben viselt felelősségét is.